

Voor vergroting kennisinnovatie

Hao krijgt zeven lectoraten

In het hoger agrarisch onderwijs zijn drie lectoren actief. Vier benoemingen staan nog op stapel. De lector krijgt een aanstelling van de hogeschool, die daar op zijn beurt weer extra geld voor krijgt van het ministerie van OCenW. Meer lectoren hoeven we in het hao niet te verwachten: het geld is op.

FOTO: JAN NINAM

▲ Arie Koster (lector Larenstein)

◀ Ruud Klarus (lector Stoas Hogeschool)

“**V**ia lectoren en kenniskringen kan een bijdrage geleverd worden aan het vergroten van de kennisinnovatie in het hoger beroepsonderwijs”, motiveert de toenmalige minister van OCenW Loek Hermans in een brief aan de Tweede Kamer zijn beslissing om extra geld ter beschikking te stellen aan de hogescholen. Het extra geld is bestemd voor het benoemen van lectoren en kenniskringen. Tijdens de Europese Kennistop in Lisbon in 2001 hebben de regeringsleiders immers afgesproken om Europa te ontwikkelen tot de ‘meest concurrerende en dynamische kenniseconomie in de wereld’. De hogescholen moeten daarom een belangrijke rol gaan vervullen. De hogescholen zijn als kenniscentra-in-ontwikkeling immers van cruciaal belang voor het bereiken van het doel. Voor het instellen van lectoren en kenniskringen stelt de minister jaarlijks 30,4 miljoen euro ter beschikking. De Stichting Kennisontwikkeling HBO (SKO)

MARIJKE VAN KERKHOVEN

beheert het geld dat voor het Lectorfonds beschikbaar is gesteld.

Aanvragen

In het hoger agrarisch onderwijs zijn inmiddels drie lectoren benoemd. Op

de CAH Dronten is dat lector Gerwin Meijer. Zijn lectoraat betreft ‘Ketenkwaliteit en voedselveiligheid’. Stoas Hogeschool heeft Ruud Klarus als lector ‘Competentiegericht opleiden en beoordelen’ en op Larenstein is Arie Koster actief als lector ‘Stedelijke beplanting’. Bij het SKO moet de aanvraag voor een lector met kenniskring worden ingediend. Voor de agrarische hogescholen lopen er nog vier aanvragen. Pas als de benoeming rond is, krijgt het SKO bericht en wordt de nieuwe lector genoemd in de lijst van lectoren die op de website wordt gepubliceerd, licht Kees van Gageldonk, secretaris van het SKO toe. Bij navraag blijkt dat de aanvragen inmiddels bijna overal volledig zijn afgerond. Door het Van Hall Instituut kan een lector ‘Welzijn van dieren’ benoemd worden. Op 29 maart stond een advertentie in de krant met deze vacature, meldt directeur Diermanagement Fred de Jong.

Lectoraten: de feiten

- ✦ Tot 2004 heeft het ministerie van OCenW in totaal 110 miljoen euro beschikbaar voor lectoraten in het hbo
- ✦ Kleine hogescholen hebben in elk geval de zekerheid van een parttime lector. Daarvoor is een minimumregeling in het leven geroepen
- ✦ Toekenning van het lectoraat vindt pas plaats na een positieve beoordeling van de aanvragen van de Stichting Kennisontwikkeling HBO
- ✦ Een kenniskring rond de lector is verplicht. Deze kan intern en/of extern geworven worden
- ✦ Een lector wordt voor vier jaar benoemd
- ✦ In het hoger agrarisch onderwijs zijn op dit moment drie lectoren werkzaam
- ✦ In 2004 vindt er een evaluatie plaats
- ✦ In totaal behandelde het SKO 200 aanvragen vanuit het hbo. Slechts twee aanvragen zijn afgewezen.

“Intussen is er al druk contact met instituten en personen over de invulling van de kenniskring en alles dat daarbij komt kijken.” Als alle lectoren in het hbo benoemd zijn, zal het geld dat door het ministerie beschikbaar is gesteld op zijn. Het aandeel dat de hogescholen krijgen, gaat namelijk naar rato van de rijksbijdrage.

Informeel circuit

Op HAS Den Bosch bevindt men zich ook aan de vooravond van de selectie- en benoemingsprocedure van een lector. Er zijn enkele kandidaten en over een maand of twee kan daar meer gezegd worden of het gelukt is een lector ‘Keten en netwerkkunde’ te benoemen. Naast deze nog te benoemen lector participeert HAS Den Bosch in het Kenniscentrum Duurzame Stad-en streekontwikkeling (KDS). Daar is in totaal 1,2 fte voor beschikbaar, verdeeld over drie lectoren. HAS Den Bosch betaalt daar voor 0,2 fte aan mee. Twee lectoren zijn voor het KDS al benoemd, een derde benoeming is vrijwel rond.

Larenstein en het Van Hall Instituut benoemen binnenkort samen een lector ‘Watermanagement’ die leiding moet gaan geven aan het Waterkenniscentrum. Hiervoor zijn de sollicitatiegesprekken ook recentelijk gevoerd en zal de lector dus zeer binnenkort benoemd worden. Dat geldt ook voor Hogeschool Inholland Delft waar men in afwachting is van een lector ‘Integrale voedsel-en productieketens’. Manager onderwijs Henk Fuchs daarover: “We moeten in de aanvraag nog een kleine wijziging doorvoeren over hoe het lectoraat ingebed is in ons onderwijs. We hebben nog niet officieel geworven voor deze functie,

maar er zijn al wel namen genoemd in het informele circuit. We hopen de benoeming rond het begin van het nieuwe studiejaar rond te hebben.”

Versterken van kennis

Aan de functie van lector zijn een aantal eisen verbonden. Een lector moet een nieuwe medewerker aan een hogeschool zijn die zijn of haar sporen binnen een bepaald vakgebied verdient heeft. De lector wordt binnen de hogeschool verantwoordelijk voor onderwijs, onderzoek en ontwikkeling. Bovendien heeft de lector contacten met het beroepenveld op zijn of

hebben rondgekeken in het informele circuit. Koster werkte bij Alterra, dat maakte hem interessant omdat er zo een koppeling gemaakt kon worden met het onderzoek.” De toekomstige lector en de hogeschool maakten kennis en van beide kanten was er enthousiasme. De Vries: “Koster opereert vanuit een sterke maatschappelijke bewogenheid. Het is zijn drijfveer om mensen te informeren over de waarde van de natuur. Op Larenstein zag hij kansen om dat meer te structureren.”

Standaardboeken

Na een ruim jaar zijn de voordelen van de lector voor de opleiding duidelijk aan te geven, vindt De Vries. “Arie Koster heeft een enorme impuls gegeven aan het publiceren van zowel studenten als docenten. We hebben nu bijvoorbeeld een eigen ‘Larenstein’ pagina in het tijdschrift ‘Groen’. Verder zijn er internationale contacten met universiteiten in Engeland en Zweden. Bovendien gaf Koster de impuls in het beschrijven en accumuleren van kennis. Er komen bijvoorbeeld binnenkort twee standaardboeken uit: één over natte bouwstenen (openbaar groen in natte of vochtige vegetaties vraagt nieuw soort materialen), en één over bomen. Koster stimuleert het toegepaste onderzoek. Wij zijn natuurlijk ook de enige hogeschool in Nederland die zich met dit vakgebied bezighoudt.”

Geen verplichte samenwerking

Wat betreft het lectoraat ‘Stedelijke beplanting’ was er geen mogelijkheid →

De lector wordt binnen de hogeschool verantwoordelijk voor onderwijs, onderzoek en ontwikkeling.

haar vakgebied. De lector geeft leiding aan een kenniskring waaraan tien tot vijftien docenten kunnen deelnemen. Larenstein heeft al vanaf 1 november 2001 een lector ‘Stedelijke beplanting’, Arie Koster. De opleiding Tuin en Landschapsarchitectuur vroeg een lector aan, omdat er behoefte was aan het versterken van kennis op het gebied van stedelijke beplanting. Er werd geen advertentie gezet, maar, licht directeur Tuin en Landschapsarchitectuur Jeroen de Vries toe, “we

← Gerwin Meijer (lector CAH Dronten)

FOTO: TON VAN DEN BORN

de lector hao-breed in te zetten. Er is wel intensieve samenwerking met Wageningen Universiteit. Samenwerking is wat betreft het SKO geen criterium bij de toekenning van een lectoraat. Secretaris Kees van Gageldonk: "Elke lector wordt aangesteld door zijn eigen hogeschool. De huidige drie domeinen liggen wel erg ver uit elkaar. Samenwerking moet natuurlijk wel inhoudelijk zin hebben." In het overig hbo ziet Van Gageldonk wel dat lectoren met verwante vakgebieden samenwerken. "Dat begint langzamerhand te komen." Er is wel overwogen samenwerking als selectiecriterium te nemen, vertelt Van Gageldonk, "maar er is voor gekozen geen verplichte samenwerking op te leggen en ook geen gebieden aan te wijzen. In de praktijk zie je nu toch dat er ook zonder die sturing de maatschappelijke discussie in de verschillende onderwerpen weerspiegeld is." Van Gageldonk is tevens secretaris van het Sectoraal Adviescollege agrarische sector van de HBO-Raad. Ook daarin is niet gesproken over de samenwerking tussen de agrarische hogescholen onderling.

Positieve richting

Larenstein en het Van Hall Instituut zoeken de samenwerking wel in de aanvraag voor een lector Watermanagement. Het Waterkenniscentrum van de beide instituten krijgt daarmee een lector. Op Hogeschool Inholland Delft wordt de samenwerking voor de lector 'Integrale voedsel- en productieketens ook gezocht bij andere opleidingen van de hogeschool, zoals E-business en bij het laboratoriumonderwijs. Het lectoraat vestigt zich echter in Delft, benadrukt manager Onderwijs Henk Fuchs. Ook met HAS Den Bosch en met Wageningen Universiteit zijn er contacten. Fuchs: "We moeten onszelf niet isoleren. Er zijn raakvlakken met diverse opleidingen, zowel in de groene sector als daarbuiten. Met dit lectoraat kun je juist het groene onderwijs een duw in de positieve richting te geven. Je kunt met een lectoraat je gezicht goed laten zien, zowel in Nederland als daarbuiten." ∞

Marijke van Kerkhoven